

סגור חלון

המחיר הגבוה של כופר המס

התחליף הנפוץ להעמדה לדין פלילי יכול להביא לדרישת מס שהועלם לפני 10 שנים

עו"ד אורי גולדמן 22/2/2010

בפרסום שהופיע באתר "גלובס" דווח כי שופטים בינלאומיים שנמצאו קשורים לפרשת מוני פנאן יבקשו לשלם כופר מס.

אחת האפשרויות העומדות בפני החשודים בהעלמת מס בפרשת פנאן היא להגיע להסדר כופר. מדובר בחלופה להליך הפלילי המוכר. הרעיון הוא לאפשר לנישום להמיר את ההליך הפלילי, הוצאות המשפט והסיכון שבמאסר - בכסף. רשות המסים מצידה חוסכת במשאבים הכרוכים בניהול חקירה, גיבוש תיק ראיות וההליך המשפטי שעשוי להמשך שנים ארוכות. החשוד מצידו חוסך את ההשקעה הרבה בניהול ההליך בבית המשפט.

עד לאחרונה גילם הליך הכופר יתרון נוסף - פרטי הנישום נותרו חסויים. נישומים שדו"חות שומה על סך מאות ואף מיליוני שקלים עמדו תלויים בעניינם, יכלו להגיע להסדר של תשלום ופריסת חוב עם רשות המסים, שמצידה העדיפה לוותר על חלק מהסכום ועל ההליך הפלילי וההרתעה לציבור - ובלבד שתזכה לקבל לקופתה כספים.

כאמור, מצב זה היה נכון עד לאחרונה. לפני כשנה קיבל בג"ץ עתירה של התנועה לחופש המידע והעיתונאי רביב דרוקר. התנועה לחופש המידע פתחה במאבק לחשיפת שמות הנישומים שהגיעו להסדרי כופר - שכן מדובר במי שעברו עבירות, אשר כמוהן כגניבה מכיס הציבור פשוטה כמשמעה, ועל כן אין סיבה שלא יהיה שמם נחלת הרבים.

בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ קיבל את העתירה ופסק כי במקרה של הסדרי כופר יפורסמו תנאי ההסדר, הסיבות בגינן התבצע ההסדר, כמו גם את שמות הנישומים.

אולם נניח, לשם הדיון, כי בשיקולי עלות-תועלת מסכים חשוד כי פרטיו ייחשפו בציבור, ובלבד שלא ייגרר להליך משפטי ארוך, יקר ומורכב. עדיין נותר מוקש מהותי, אליו לא מודעים מרבית החשודים הנישומים: הסכמה להליך כופר פותחת באופן אוטומטי בפני פקיד השומה את האפשרות לדרוש שומות אזרחית מהשנים שחלפו עד כ-10 שנים לאחור.

ההיגיון העומד מאחורי האמור קובע כי מאחר שעלו ספקות לגבי מהימנותו של הנישום בכל הקשור להליך לגביו הגיע לפשרה - קיים ספק לגבי מהימנות הדיווח בשנים שקדמו, דבר המחייב בדיקה.

למרבה האירוניה, בכל הנוגע למעורבים אפשריים בפרשת פנאן, יכול להיות כי מדובר דווקא בחדשות טובות. על-פי חוק, חלה חובה לדווח רק על רווחי הון והריבית. מאחר שהמשקיעים בבנק של פנאן איבדו את ההשקעה (את הקרן) - נותר הפסד שלכאורה הרשות צריכה להכיר בו.

יתרה מזאת, תיאורטית, בהנחה שמשקיעים היו מגיעים להבנה עם רשות המסים על הליך של גילוי מרצון - הרי שרשות המסים היתה מחויבת להכיר בהפסד הקרן שהושקעה.

אורי גולדמן הוא שותף במשרד גולדמן ברון, המתמחה בתחום המסים - אזרחי ופלילי ואיסור הלבנת הון.